

ZARYS PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO

Feliks Zedler

SERIA AKADEMICKA

ZARYS PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO

Feliks Zedler

SERIA AKADEMICKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 16 sierpnia 2016 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Ewa Fonkowicz

Opracowanie redakcyjne
Joanna Cybulska

Łamanie
Wolters Kluwer

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-8092-545-8

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	17
---------------------	----

Część pierwsza ZAGADNIENIA OGÓLNE

Rozdział pierwszy

Pojęcie i nazwa prawa	21
1. Pojęcie prawa upadłościowego	21
2. Zarys rozwoju historycznego regulacji prawnej dotyczącej niewypłacalności ...	21
3. Rozwój polskiego prawa upadłościowego	23
4. Nazwa prawa	24

Rozdział drugi

Źródła prawa upadłościowego	26
1. Regulacja prawna europejskiego prawa upadłościowego	26
2. Źródła polskiego prawa upadłościowego	27
3. Uwagi ogólne o ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe	28
3.1. Rodzaje norm prawnych zawartych w prawie upadłościowym	28
3.2. Budowa ustawy	29
3.3. Regulacja postępowania upadłościowego	29
3.4. Etapy (stadia) postępowania upadłościowego	30

Rozdział trzeci

Podmiotowy zakres stosowania prawa upadłościowego	31
1. Uwaga wstępna	31
2. Podmioty posiadające zdolność upadłościową	31
3. Rodzaje zdolności upadłościowej	33

Rozdział czwarty

Podstawy ogłoszenia upadłości	35
1. Uwagi wprowadzające	35

2.	Niewypłacalność dłużnika	35
2.1.	Uwaga wstępna	35
2.2.	Ogólne pojęcie niewypłacalności jako podstawy ogłoszenia upadłości	36
2.3.	Nadmierne zadłużenie	36
3.	Okoliczności uzasadniające oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości mimo istnienia podstaw ogłoszenia upadłości (negatywne podstawy ogłoszenia upadłości)	37
3.1.	Uwaga wstępna	37
3.2.	Negatywne podstawy ogłoszenia upadłości przedsiębiorców i innych osób uczestniczących w obrocie gospodarczym	38

Rozdział piąty

Funkcje prawa upadłościowego	41
1. Uwagi wstępne	41
2. Funkcja windykacyjna	41
3. Funkcja zapobiegawcza (profilaktyczna)	42
4. Funkcja oddłużeniowa	43
5. Funkcja wychowawcza	44

Rozdział szósty

Naczelne zasady prawa upadłościowego	46
1. Uwagi wstępne	46
2. Zasada dotycząca całego prawa upadłościowego (zasada optymalizacji)	46
3. Zarys problematyki naczelných zasad postępowania upadłościowego	47
3.1. Uwagi wstępne	47
3.2. Ustność i pisemność	48
3.3. Zasada kontradiktoryjności (sporności)	48
3.4. Zasada rozporządzalności (dyspozycyjności)	49
3.5. Zasada jawności	50
3.6. Problem równości praw uczestników postępowania i dominacji wierzycieli	50

Część druga

PRZEPISY OGÓLNE O POSTĘPOWANIU UPADŁOŚCIOWYM I JEGO SKUTKACH

Rozdział siódmy

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości	55
1. Podmioty postępowania	55
1.1. Sąd	55
1.2. Uczestnicy postępowania	56
2. Wszczęcie postępowania	57
2.1. Uwaga wstępna	57

2.2. Wniosek o wszczęcie postępowania	58
3. Przebieg postępowania	60
3.1. Uwagi ogólne o regulacji postępowania	60
3.2. Badanie formalne wniosku o ogłoszenie upadłości i dalsze czynności sądu	61
3.3. Zaliczka na wydatki	61
3.4. Zbieg wniosku o ogłoszenie upadłości z wnioskiem restrukturyzacyjnym	62
3.5. Zawiadomienie ministra do spraw Skarbu Państwa	62
3.6. Badanie merytoryczne sprawy	63
3.7. Postępowanie zabezpieczające	63
4. Orzeczenia kończące postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości i ich zaskarżania	65
4.1. Rodzaje orzeczeń	65
4.2. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości	66
5. Koszty postępowania	68
5.1. Skład kosztów	68
5.2. Ponoszenie kosztów	69
6. Przygotowana likwidacja	69
6.1. Charakterystyka ogólna przygotowanej likwidacji	69
6.2. Wniosek o przeprowadzenie przygotowanej likwidacji	70
6.3. Warunki uwzględnienia wniosku	70
6.4. Skutki uwzględnienia wniosku	71
6.5. Zaskarżenie postanowienia sądu	71
6.6. Przeprowadzenie przygotowanej likwidacji	71
6.7. Postępowanie w przedmiocie uchylecia lub zmiany postanowienia o przeprowadzenie przygotowanej likwidacji	72

Rozdział ósmy

Skutki ogłoszenia upadłości	73
1. Uwagi ogólne o skutkach ogłoszenia upadłości	73
1.1. Rodzaje skutków	73
1.2. Regulacja skutków ogłoszenia upadłości	73
2. Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby upadłego	74
3. Skutki co do oznaczenia przedsiębiorstwa upadłego	75
4. Masa upadłości	75
4.1. Pojęcie i charakter prawny masy upadłości	75
4.2. Skład masy upadłości	75
4.3. Ustalenie składu masy upadłości	78
4.4. Wyłączenie z masy upadłości	78
5. Zarządzanie masą upadłości	80
5.1. Zarząd syndyka	80
5.2. Czynności prawne upadłego dotyczące masy upadłości	80

5.3. Zakaz obciążenia masy upadłości	81
6. Wpływ ogłoszenia upadłości na zobowiązania upadłego	82
6.1. Uwagi wprowadzające	82
6.2. Niedopuszczalność zmiany stosunku prawnego	83
6.3. Bezskuteczność postanowień umownych	83
6.4. Wpływ ogłoszenia upadłości na umowy ramowe	83
6.5. Klauzula kompensacyjna	84
6.6. Umowy dotyczące zbycia lokali spółdzielczych	84
6.7. Wymagalność zobowiązań upadłego	85
6.8. Zaspokajanie odsetek z masy upadłości	85
6.9. Potrącenie	85
6.10. Roszczenia wynikające z umowy zawartej w wyniku przyjęcia oferty upadłego	87
6.11. Umowy wzajemne	87
6.12. Odpowiednie stosowanie przepisów o odstąpieniu od umowy wzajemnej do innych umów	89
6.13. Wpływ na umowę sprzedaży	89
6.14. Umowa sprzedaży z zastrzeżeniem prawa własności	89
6.15. Przeniesienie własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa w celu zabezpieczenia wierzytelności	90
6.16. Umowy zlecenia i komisu oraz umowa o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego	90
6.17. Umowa agencyjna	90
6.18. Umowa użyczenia	90
6.19. Umowa pożyczki	91
6.20. Umowy najmu i dzierżawy	91
6.21. Umowa kredytowa	92
6.22. Umowa rachunku bankowego i rachunku papierów wartościowych upadłego	93
6.23. Umowa o udostępnienie skrytki sejfowej oraz umowy o przechowanie zawarte z bankiem	93
6.24. Umowa leasingu	93
6.25. Umowy ubezpieczenia	93
6.26. Umowy o zakazie konkurencji	94
6.27. Wpływ ogłoszenia upadłości na zobowiązania wekslowe	94
6.28. Wpływ ogłoszenia upadłości na zobowiązania czekowe	95
6.29. Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenie rozrachunku w systemie płatności i systemie rozrachunku papierów wartościowych	95
7. Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki pracy upadłego	96
7.1. Uwagi ogólne	96
7.2. Rozwiązanie stosunku pracy	96
7.3. Skutki rozwiązania umowy o pracę	96
7.4. Skutki sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego	97

8.	Wpływ ogłoszenia upadłości na spadki nabyte przez upadłego	97
8.1.	Uwagi ogólne	97
8.2.	Nieważność umów i czynności rozporządzających dotyczących spadku ..	98
8.3.	Wyłączenie spadku z masy upadłości	98
9.	Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego	98
9.1.	Uwagi ogólne	98
9.2.	Wpływ ogłoszenia upadłości na umowy majątkowe małżeńskie	99
9.3.	Wpływ ogłoszenia upadłości na zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej	99
10.	Bezskuteczność i zaskarżenie czynności upadłego	100
10.1.	Uwagi wprowadzające	100
10.2.	Czynności upadłego bezskuteczne z mocy prawa	101
10.3.	Czynności prawne upadłego, które sędzia-komisarz uznaje za bezskuteczne	102
10.4.	Zaskarżanie czynności upadłego	103
10.5.	Skutki bezskuteczności z mocy prawa oraz uznania czynności za bezskuteczną przez sąd albo sędziego-komisarza	104
10.6.	Dochodzenie do masy upadłości roszczeń powstałych w wyniku bezskuteczności czynności prawnej upadłego	104
10.7.	Obrona masy upadłości w drodze zarzutu przed roszczeniami powstałymi w wyniku bezskutecznej czynności prawnej upadłego	105
10.8.	Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenie rozrachunku w systemie płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych	105
11.	Skutki ogłoszenia upadłości co do postępowań sądowych, sądowoadministracyjnych, administracyjnych i arbitrażowych dotyczących majątku upadłego	106
11.1.	Sposób regulacji	106
11.2.	Wpływ ogłoszenia upadłości na rozpoznawcze postępowanie sądowe i sądowoadministracyjne dotyczące masy upadłości	106
11.3.	Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone z majątku upadłego	107
11.4.	Wpływ ogłoszenia upadłości na zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego i postępowanie przed sądem polubownym prowadzone na podstawie takiego zapisu	108

Rozdział dziewiąty

Podmioty właściwego postępowania upadłościowego	110
1. Sąd, sędzia-komisarz i zastępca sędziego-komisarza	110
1.1. Rozgraniczenie kompetencji	110
1.2. Sąd	110
1.3. Sędzia-komisarz	112
1.4. Zastępca sędziego-komisarza	112

2. Syndyk i zastępca syndyka	112
2.1. Syndyk	112
2.2. Zastępca syndyka	123
3. Uczestnicy postępowania	123
3.1. Uwagi wprowadzające	123
3.2. Upadły	124
3.3. Wierzyciele	124

Rozdział dziesiąty

Regulacja prawna właściwego postępowania upadłościowego	135
1. Uwagi ogólne	135
2. Posiedzenia sądowe	136
3. Obwieszczenia	136
4. Wezwania i doręczenia	136
5. Wysłuchanie i niektóre zagadnienia postępowania dowodowego	136
6. Orzeczenia sądowe	137
7. Środki zaskarżenia	138
7.1. Uwagi ogólne	138
7.2. Odrębności dotyczące zażalenia	138
7.3. Sprzeciw co do odmowy uznania lub uznania wierzytelności	139
7.4. Zarzuty na opis i oszacowanie przedsiębiorstwa upadłego	140
7.5. Zarzuty na plan podziału funduszów masy oraz sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo	140
8. Udostępnianie akt	141
9. Zabezpieczenie	141
10. Postępowanie z sumami pieniężnymi	141
11. Koszty postępowania	142
11.1. Uwagi ogólne	142
11.2. Pojęcie kosztów postępowania	142
11.3. Zasady ponoszenia kosztów postępowania	142
11.4. Zaliczka na koszty postępowania upadłościowego	143

Rozdział jedenasty

Zgłoszenie wierzytelności i lista wierzytelności	144
1. Uwagi ogólne	144
2. Wierzytelności podlegające zgłoszeniu	144
3. Forma zgłoszenia wierzytelności	145
4. Sprawdzanie wierzytelności	146
5. Lista wierzytelności	146
5.1. Sporządzenie listy wierzytelności	146
5.2. Charakter prawny listy wierzytelności	147
5.3. Kwestionowanie ustaleń zawartych na liście wierzytelności	147
5.4. Treść listy wierzytelności	148

5.5. Zasady obliczania kwot umieszczonych na liście wierzytelności	148
5.6. Zmiana wierzyciela na liście wierzytelności	150
5.7. Obwieszczenie	150
5.8. Zaskarżenie i zatwierdzenie listy wierzytelności	150
5.9. Zmiana, sprostowanie i uzupełnienie listy wierzytelności	151

Rozdział dwunasty

Likwidacja majątku upadłego	152
1. Uwagi wprowadzające	152
2. Sposoby sprzedaży	153
2.1. Przetarg lub aukcja	153
2.2. Sprzedaż z wolnej ręki	154
3. Wszczęcie likwidacji i wstrzymanie likwidacji	154
4. Skutki sprzedaży	155
4.1. Uwaga wstępna	155
4.2. Skutki sprzedaży uregulowane w prawie upadłościowym	155
4.3. Wpływ na spółdzielcze prawo do lokalu sprzedaży w postępowaniu upadłościowym budynku należącego do spółdzielni mieszkaniowej	156
5. Zagadnienia szczegółowe poszczególnych sposobów likwidacji masy upadłości	157
5.1. Sprzedaż przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	157
5.2. Sprzedaż ruchomości i przejęcie przez wierzyciela oraz zaspokojenie zastawnika zastawu rejestrowego	159
5.3. Likwidacja wierzytelności i praw majątkowych	161

Rozdział trzynasty

Podział funduszków masy upadłości i sum uzyskanych ze zbycia mienia obciążonego rzeczowo	163
1. Uwagi ogólne	163
2. Zaspokojenie z funduszków masy upadłości	164
2.1. Zasady zaspokajania wierzycieli z funduszków masy upadłości	164
2.2. Kategorie zaspokojenia	165
2.3. Przepisy szczegółowe dotyczące podziału funduszków masy	167
3. Zaspokojenie wierzycieli z sum uzyskanych ze zbycia składników mienia upadłego obciążonych rzeczowo	167
4. Postępowanie w sprawie podziału funduszków masy upadłości i sum uzyskanych ze składników obciążonych rzeczowo	168
4.1. Uwagi wstępne	168
4.2. Treść planu podziału	169
4.3. Postępowanie	169
4.4. Wykonywanie planu podziału funduszków masy i sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo	170

Rozdział czternasty

Układ w upadłości	172
1. Uwagi wprowadzające	172
2. Wierzytelności objęte układem	173
3. Treść układu	173
4. Rodzaje układów	175
5. Postępowanie w sprawie zawarcia układu	175
5.1. Wszczęcie postępowania	175
5.2. Wstrzymanie likwidacji masy upadłości	176
5.3. Zgromadzenie wierzycieli	177
5.4. Przyjęcie i zatwierdzenie układu	177
6. Zakończenie postępowania upadłościowego w wyniku zawarcia układu	178

Rozdział piętnasty

Ukończenie postępowania upadłościowego	179
1. Uwaga wstępna	179
2. Umorzenie postępowania	179
2.1. Podstawy umorzenia	179
2.2. Orzekanie o umorzeniu	180
2.3. Skutki umorzenia	180
3. Zakończenie postępowania upadłościowego	182
3.1. Podstawy zakończenia	182
3.2. Orzekanie o zakończeniu postępowania	182
3.3. Skutki zakończenia postępowania	182
4. Uchylenie postępowania upadłościowego	182

Rozdział szesnasty

Oddłużenie upadłego będącego osobą fizyczną	184
1. Uwaga wstępna	184
2. Przeszkody do oddłużenia	184
3. Zakres oddłużenia	185
4. Postępowanie w przedmiocie oddłużenia	186
4.1. Wszczęcie	186
4.2. Plan spłaty	186
4.3. Skutki przyjęcia planu spłaty	187
4.4. Wykonanie planu spłaty	187
4.5. Zmiana planu spłaty	187
4.6. Uchylenie planu spłaty	188
4.7. Zakończenie postępowania w sprawie oddłużenia upadłego	189

Część trzecia

ODRĘBNE POSTĘPOWANIA UPADŁOŚCIOWE

Rozdział siedemnasty

Postępowanie upadłościowe wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika	193
1. Uwagi wstępne	193
2. Odrębności postępowania	194
2.1. Uczestnicy postępowania w miejsce zmarłego dłużnika	194
2.2. Skład masy	194
2.3. Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego	194
2.4. Przyjęcie spadku	194
2.5. Lista wierzytelności	195

Rozdział osiemnasty

Postępowanie upadłościowe wobec deweloperów	196
1. Uwagi wstępne	196
2. Dalsze prowadzenie przedsięwzięcia deweloperskiego przez syndyka	197
3. Zaprzestanie prowadzenia przedsięwzięcia deweloperskiego przez syndyka	197
4. Kontynuacja przedsięwzięcia deweloperskiego przez innego przedsiębiorcę	198
5. Kontynuacja przedsięwzięcia deweloperskiego w układzie	199
5.1. Uwaga wstępna	199
5.2. Propozycje układowe	200
5.3. Zawarcie układu	201
5.4. Skutki zatwierdzenia układu	202
6. Niedojście do skutku układu	202
7. Zaspokojenie nabywców po likwidacji nieruchomości, na której prowadzone jest przedsięwzięcie deweloperskie	203

Rozdział dziewiętnasty

Postępowanie upadłościowe wobec banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	205
1. Uwaga wstępna	205
2. Przepisy ogólne	205
3. Odrębności dotyczące upadłości banków hipotecznych	207
4. Przepisy dotyczące postępowania upadłościowego wobec instytucji kredytowych, banków zagranicznych oraz banków krajowych prowadzących działalność za granicą	208
4.1. Uwagi wprowadzające	208
4.2. Słowniczek pojęć	209
4.3. Odrębności postępowań	210
4.4. Uprawnienia i obowiązki zarządcy zagranicznego	213

Rozdział dwudziesty**Postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń i zakładów**

reasekuracji	215
1. Uwaga wprowadzająca	215
2. Przepisy ogólne	216

Rozdział dwudziesty pierwszy**Postępowanie upadłościowe wobec emitentów obligacji** 220

1. Uwagi wstępne	220
2. Odrębności postępowania	220

Rozdział dwudziesty drugi**Postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących****działalności gospodarczej** 222

1. Cel regulacji	222
2. Sposób regulacji	222
3. Struktura postępowania	223
4. Krąg osób objętych postępowaniem	225
5. Podstawy ogłoszenia upadłości	225
6. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości	225
6.1. Właściwość i skład sądu	225
6.2. Wszczęcie postępowania	226
6.3. Koszty postępowania	226
6.4. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości	227
7. Odrębności właściwego postępowania upadłościowego	228
8. Plan spłaty wierzycieli	229
8.1. Uwagi wprowadzające	229
8.2. Treść planu spłaty	231
8.3. Ustalanie planu spłaty	231
8.4. Skutki ustalenia planu spłaty	232
8.5. Wykonywanie planu spłaty	232
8.6. Zmiana planu spłaty wierzycieli	233
8.7. Uchylenie planu spłaty	234
8.8. Wykonanie planu spłaty wierzycieli i jego skutki	235
9. Układ	235
9.1. Uwaga wstępna	235
9.2. Wszczęcie postępowania	235
9.3. Odesłanie	236

Część czwarta

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH ORZEKANIA ZAKAZU PROWADZENIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**Rozdział dwudziesty trzeci**

Charakter prawny orzekania o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej oraz podmioty nim objęte	239
1. Charakterystyka prawna orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej	239
2. Podmioty, które mogą być pozbawione prawa prowadzenia działalności gospodarczej	240

Rozdział dwudziesty czwarty

Podstawy pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej	241
1. Uwagi wstępne	241
2. Działanie naruszające normy prawne	241
3. Wcześniejsze ogłoszenie upadłości	242
4. Doprowadzenie do niewypłacalności	242

Rozdział dwudziesty piąty

Postępowanie w przedmiocie orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej	243
1. Właściwość i skład sądu	243
2. Postępowanie	243
3. Przedawnienie orzekania	244

Część piąta

MIĘDZYNARODOWE POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Rozdział dwudziesty szósty

Regulacja prawna międzynarodowego postępowania upadłościowego zawarta w prawie upadłościowym	247
1. Zagadnienia ogólne	247
1.1. Uwagi wprowadzające	247
1.2. Podstawowe zagadnienia międzynarodowego postępowania upadłościowego zawarte w prawie upadłościowym	248
1.3. Jurysdykcja krajowa sądów polskich	251
1.4. Współpraca sądów polskich z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi	252
2. Uznanie orzeczeń o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego ..	252
2.1. Regulacja postępowania	252
2.2. Podmioty postępowania	253
2.3. Wszczęcie postępowania i jego skutki	253

2.4. Zasady orzekania o uznaniu	254
2.5. Postanowienie o uznaniu	255
2.6. Zmiana lub uchylenie orzeczenia o uznaniu	256
2.7. Skutki uznania	256

Rozdział dwudziesty siódmy

Regulacja prawna międzynarodowego postępowania upadłościowego w prawie

Unii Europejskiej	260
1. Zagadnienia ogólne	260
1.1. Uwaga wstępna	260
1.2. Uwagi ogólne o regulacji zawartej w rozporządzeniu nr 2015/848	260
1.3. Rodzaje postępowań	262
1.4. Skutki uznania	263
1.5. Rejestr upadłości	263
2. Jurysdykcja krajowa	265
3. Wtórne postępowanie upadłościowe	266
3.1. Warunki wszczęcia	266
3.2. Charakter wtórnego postępowania upadłościowego	267
4. Regulacja dotycząca dochodzenia roszczeń wierzycieli	268
4.1. Prawo zgłoszenia wierzytelności	268
4.2. Informowanie wierzycieli	268
4.3. Zgłaszanie wierzytelności	269
5. Uznanie zagranicznego postępowania i jego skutki	270
5.1. Uznanie i odmowa uznania	270
5.2. Skutki uznania	271
6. Prawo właściwe	273
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848	277
Skorowidz	349

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- p.czek. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 462)
- p.r. – ustawa z dnia 15 maja 2015 – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 r. poz. 978)
- p.sp. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 21)
- p.up. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- p.weksl. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 160)
- rozporządzenie 2015/848 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona), (Dz. Urz. UE L 141 z 5.6.2015, s. 19; rozporządzenie stosuje się w większości od dnia 26 czerwca 2017 r.)
- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 157 z późn. zm.)
- u.k.p. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 747 z późn. zm.)

u.KRS	–	ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 687 z późn. zm.)
u.l.z.	–	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1588 z późn. zm.)
u.o.f.f.e.	–	ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 291 z późn. zm.)
u.p.p.	–	ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1384 z późn. zm.)
u.s.m.	–	ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1222 z późn. zm.)
u.z.r.	–	ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 297 z późn. zm.)

Periodyki

KPP	–	Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	–	Monitor Prawniczy
M.P.Pr.	–	Monitor Prawa Pracy
PA	–	Prawo Asekuracyjne
Pal.	–	Palestra
PB	–	Prawo Bankowe
PiP	–	Państwo i Prawo
PiZS	–	Praca i Zabezpieczenia Społeczne
PPE	–	Przegląd Prawa Europejskiego
PPH	–	Przegląd Prawa Handlowego
PPP	–	Przegląd Prawa Publicznego
Pr. Sp.	–	Prawo Spółek
PS	–	Przegląd Sądowy
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RP	–	Radca Prawny
RPEiS	–	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
TPP	–	Transformacje Prawa Prywatnego

Inne skróty

Rejestr	–	Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości
---------	---	--

Artykuły cytowane bez żadnego oznaczenia oznaczają artykuły ustawy – Prawo upadłościowe

Część pierwsza

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Rozdział pierwszy

POJĘCIE I NAZWA PRAWA

1. Pojęcie prawa upadłościowego

Prawo upadłościowe, które obecnie w Polsce uregulowane jest ustawą z dnia 28 lutego 2003 r. – noszącą pierwotnie nazwę – Prawo upadłościowe i naprawcze, a po nowelizacji ustawą z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.) można określić jako prawo, które reguluje skutki prawne niewypłacalności, zasadniczo przez likwidację majątku niewypłacalnego dłużnika i podział uzyskanych tą drogą środków między wierzycieli. Prawo to należy do szerszej gałęzi prawa regulującego skutki prawne niewypłacalności, określanego coraz częściej mianem prawa o niewypłacalności, a które oprócz prawa upadłościowego zawiera również unormowania dotyczące zapobieganiu upadłości podmiotów zagrożonych niewypłacalnością, a także już niewypłacalnych. W Polsce unormowania te zawarte są w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978).

pojęcie

2. Zarys rozwoju historycznego regulacji prawnej dotyczącej niewypłacalności

Rozwiązania prawne dotyczące niewypłacalności w poszczególnych systemach prawnych wykazują bardzo duże zróżnicowanie. Różnice dotyczą zarówno zakresu podmiotowego, jak i określenia samych podstaw wszczęcia postępowania, a także sposobu prowadzenia postępowania w sprawach dotyczących niewypłacalności. Różne też są skutki prawne prowadzenia takich postępowań, w szczególności dotyczące wierzytelności niezaspokojonych w toku postępowania. Duże zróżnicowanie występuje też w sposobie regulacji problematyki niewypłacalności. Niektóre systemy prawne problematykę tę regulują jednymi aktami prawnymi, inne zaś regulują osobnymi ustawami zapobieganie niewy-

zróżnicowanie

płacalności, a osobno zaspokojenie wierzycieli niewypłacalnego dłużnika. Różnice te mają swoje uwarunkowania historyczne.

- geneza** Genezą swoją prawo upadłościowe sięga średniowiecznego prawa miast północnych Włoch. Początkowo było to prawo dotyczące tylko kupców. Stopniowo rozszerzono jego stosowanie na inne podmioty, choć w wielu państwach do dzisiaj prawo to dotyczy tylko podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Prawo to przez wiele wieków miało charakter egzekucji uniwersalnej prowadzonej na rzecz wszystkich wierzycieli niewypłacalnego dłużnika i ze wszystkich części jego majątku. Niewypłacalny dłużnik ponadto poddany był różnym sankcjom, z sankcjami karnymi włącznie. Jednak stopniowo łagodzone sankcje wobec niewypłacalnych dłużników, przede wszystkim przez ograniczenie sankcji karnych, oraz zaczęto dopuszczać w ograniczonym zakresie możliwość restrukturyzacji zobowiązań niewypłacalnych dłużników w drodze układów zawieranych w toku postępowania upadłościowego. Na początku XX w. w prawie państw europejskich równoległe z prawem upadłościowym, mającym nadal przede wszystkim charakter egzekucji uniwersalnej, rozwinęło się ustawodawstwo regulujące zapobieganie upadłości. Były to tzw. procedury układowe. Rozwiązania te przewidziane były dla tzw. uczciwych dłużników, tj. dłużników, którzy nie naruszali podstawowych zasad porządku prawnego i byli niewypłacalni z przyczyn od siebie niezależnych albo tylko zagrożeni niewypłacalnością. W drugiej połowie XX w. w wielu ustawodawstwach obserwuje się zmianę w podejściu do niewypłacalności tak przedsiębiorców, jak i osób nieprowadzących działalności gospodarczej. Zmiany te zostały zapoczątkowane w latach 70. XX w. w Stanach Zjednoczonych, a następnie przyjęte zostały w wielu innych systemach prawnych. Występuje tendencja do odstępowania od modelu prawa upadłościowego, czy szerzej prawa o niewypłacalności, jako egzekucji uniwersalnej. Celem tego prawa nie miała już być tylko likwidacja majątku upadłego i podział uzyskanych tą drogą środków między wierzycieli. Prawo to w szerokim zakresie zaczęło umożliwiać dokonanie zadłużonemu przedsiębiorcy restrukturyzacji jego zadłużenia i majątku, tak by mógł po przeprowadzeniu tego postępowania odzyskać zdolność konkurowania na rynku. Takie rozwiązanie nie tylko lepiej służy zaspokojeniu praw wierzycieli, lecz przede wszystkim osiąga korzystne cele społeczne. Nie prowadzi do likwidacji przedsiębiorstw, a co za tym idzie i miejsc pracy.
- rozwiązania XX-wieczne**
- współczesne kierunki zmian**
- konsumenckie prawo upadłościowe** Równoległe ze zmianami, jakie zaszły w postępowaniu upadłościowym w stosunku do przedsiębiorców w XX w., wykształciło się również w wielu państwach postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, potocznie określane jako tzw. konsumenckie prawo upadłościowe. Istotą tej upadłości jest w zasadzie oddłużenie tych osób w celu umożliwienia im nowego startu życiowego.

Wprowadzenie postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej wiąże się z przyjętym w naszym kręgu cywilizacyjnym modelem życia na kredyt. Niemożność spłacenia zaciągniętego kredytu z przyczyn losowych spycha dłużnika do szarej strefy, co jest ze społecznego punktu widzenia zjawiskiem niekorzystnym. Stąd też oddłużenie w ramach tzw. upadłości konsumenckiej jest korzystne ze społecznego punktu widzenia. Rozwiązania w tym zakresie przyjęte zostały przez większość systemów prawnych.

3. Rozwój polskiego prawa upadłościowego

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. obowiązywały na terenie Polski zaborcze regulacje prawne dotyczące niewypłacalności. Własne ustawodawstwo polskie w tym zakresie wykształciło się dopiero w latach 30. XX w. Regulowały je dwa rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (tekst pierwotny opublikowany w Dz. U. Nr 93, poz. 834) oraz Prawo o postępowaniu układowym (Dz. U. Nr 93, poz. 836 z późn. zm.).

Były to rozwiązania typowe dla ustawodawstw europejskich z początku XX w. Prawo upadłościowe z 1934 r. miało przede wszystkim charakter egzekucji uniwersalnej. W wąskim tylko stopniu umożliwiało zawarcie układu upadłego z wierzycielami w toku postępowania upadłościowego. Prawo o postępowaniu układowym umożliwiało natomiast zapobieganie upadłości w drodze układu zawieranego przez dłużnika z wierzycielami, którym dokonywano restrukturyzacji jego zadłużenia. Wspomniane prawa upadłościowe i układowe dotyczyły początkowo tylko kupców. Po usunięciu z naszego prawa pojęcia kupca w latach 90. XX w. prawa te obejmowały tzw. podmioty gospodarcze, a następnie, po zmianie terminologii – przedsiębiorców. Regulacja ta w latach 90. XX w. nie odpowiadała ówczesnym potrzebom obrotu gospodarczego. Było to przyczyną jej uchylenia i przyjęcia Prawa upadłościowego i naprawczego, które weszło w życie w dniu 1 października 2003 r. Prawo to odpowiadało w pełni współczesnym standardom obowiązującym przy regulacji problemów niewypłacalności. W miejsce obowiązujących przed jego uchwaleniem dwóch procedur (upadłościowej i układowej) wprowadziło zunifikowaną procedurę dotyczącą niewypłacalnych podmiotów oraz jedną procedurę naprawczą. Nastąpiło więc odejście od konstrukcji prawa upadłościowego jako egzekucji uniwersalnej, ale w szerokim zakresie umożliwiano zawieranie układów restrukturyzujących zobowiązania niewypłacalnego przedsiębiorcy. Prawo upadłościowe i naprawcze początkowo nie regulowało upadłości konsumenckiej. W czasie jego uchwalania nie było jeszcze w Polsce tak pilnej potrzeby tej re-

**rozwój prawa
polskiego**

Feliks Zedler – profesor zwyczajny, doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Katedry Prawa Prywatnego SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego – Wydział Zamiejscowy w Poznaniu; w 1998 r. w ramach prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego opracował założenia reformy prawa upadłościowego w Polsce, w latach 1999–2002 kierował pracami zespołu, który opracował projekt prawa upadłościowego i naprawczego; autor licznych publikacji z zakresu postępowania cywilnego oraz prawa upadłościowego i naprawczego; członek międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Upadłościowego INSOL.

Opracowanie jest podręcznikiem akademickim dla studentów wydziałów prawa i administracji przedstawiającym w zwięzły i systematyczny sposób całość problematyki prawa upadłościowego, które obecnie uregulowane jest ustawą z dnia 28 lutego 2003 r. – noszącą pierwotnie nazwę – Prawo upadłościowe i naprawcze, a po nowelizacji ustawą z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.) wraz z regulacją prawną europejskiego postępowania upadłościowego. Z uwagi na sposób przedstawienia i zakres omawianego materiału, praca może być również przydatna dla praktyków. Umożliwia bowiem zapoznanie się ze strukturą tego prawa, przebiegiem postępowań upadłościowych, a także z jego podstawowymi zagadnieniami teoretycznymi, których poznanie ułatwi właściwe stosowanie przepisów prawa upadłościowego w praktyce.

9788380925458 W01P01

ISBN 978-83-8092-545-8

9 788380 192545 8

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

LEX Student
— Prawa

CENA 79 ZŁ (W TYM 5% VAT)